

Budsjettinnspill fra Stiftelsen Miljøfyrtårn til Stortingets næringskomité

Oktober 2025

Budsjettet legges i den tid der bedrifter opplever usikkerhet og nye utfordringer knyttet til krig, handelsbarrierer, ekstremvær og overgangen til et lavutslippssamfunn der verdier skapes på en bærekraftig måte. Budsjettproposisjonen slår fast at omstillingsevne er avgjørende for bedrifters konkurransekraft.

Miljøledelse er omstilling. Miljøledelse betyr systematisk arbeid med å kartlegge og kontinuerlig redusere virksomhetens miljøpåvirkning: Sette mål og gjennomføre effektfulle tiltak der det monner. Dette gir handling og skaper robusthet i møte med endrede rammevilkår og kundekrav, og står sentralt i EUs satsing på grønn konkurransekraft.

Stiftelsen Miljøfyrtårn forvalter Norges mest brukte standard for miljøledelse med nær 12 000 sertifiserte virksomheter. Omkring halvparten er små og mellomstore bedrifter (SMBer). Sertifisering er anerkjent av EU og dermed godkjent dokumentasjon i offentlige anskaffelser på linje med ISO-sertifisering for miljøledelse. Vi tilbyr også bærekraftsverktøyet LUMA som ved hjelp av bærekraftsfaglig kunnskap og ny teknologi hjelper virksomheter med effektiv miljøledelse og dokumentasjon.

SMBer sakker akterut i den grønne omstillingen. Det viser blant annet SpareBank1 sitt bærekraftsbarometer. Manglende omstillingsevne er ikke bare en risiko for den enkelte bedrift. SMBer står for omkring halvparten av arbeidsplassene og verdiskapingen i norsk næringsliv. I stor skala er lav omstillingstakt en trussel mot fremtidig velferd og arbeidsplasser.

Vi har derfor følgende fire anbefalinger for å øke omstillingstakten blant norske SMBer:

1) Styrke omstillingsevnen til små bedrifter. Kap. 2421, post 50.

Gi Innovasjon Norge i oppdrag å utarbeide en innretning for støtte til mikroforetak og små bedrifter som kan dokumentere at de har innført tredjepartssertifisert miljøledelse. Målet med ordningen skal være å fremme grønn næringsutvikling blant mikroforetak og små bedrifter i hele landet.

Miljøsertifisering styrker omstillingsevnen og gjør bedrifter bedre rustet i møte med miljøkrav fra offentlige og private kunder. Mange opplever reduserte kostnader.

Likevel er en investering på omkring 30 000 kroner i miljøsertifisering en utfordring for mange små bedrifter når inntjeningen er langsiktig. En nasjonal støtteordning for de minste bedriftene som oppnår miljøsertifisering, vil være en katalysator for økt konkurranseevne.

2) Senke administrative byrder knyttet til rapportering om bærekraft. Kap. 904.

Gi Brønnøysundregistrene oppdrag om og bevilgning til å forenkle SMBers bærekraftsrapportering ved å opprette et register for frivillig rapportering i henhold til EUs frivillige standard for bærekraftsrapportering.

Fremover vil næringslivet avkreves rapportering om bærekraft fra bank, forsikring og fra større bedriftskunder som er lovpålagt bærekraftsrapportering. EU har utarbeidet en standard for å harmonisere rapporteringskrav rettet mot SMBer (VSME). Et nasjonalt register for standardisert bærekraftsrapportering vil være svært forenklede for norsk næringsliv. Etter det vi erfarer vil det kreve om lag 20 millioner kroner.

3) Effektfulle og forenklede miljøkrav i offentlige anskaffelser

- i) Forvente at leverandører til det offentlige har implementert miljøledelse.*
- ii) I økt grad forvente bruk av standarder og tredjepartssertifiseringer i offentlige anskaffelser.*

Budsjettproposisjonen setter mål om å bruke regelverket om offentlige anskaffelser til å fremme grønn innovasjon og bærekraftig omstilling. Det støtter vi.

Men vi mener Regjeringens lovforslag mangler et vesentlig virkemiddel: En systematisk forventning om leverandører av varer og tjenester til det offentlige arbeider systematisk for å redusere eget miljøavtrykk. Lovutvalget fremhevet miljøkrav til *leverandørene* som et effektivt virkemiddel som komplementerer miljøkrav til *varene* som anskaffes. Flere høringsinstanser gjorde det samme. Miljøledelse er et slikt krav.

Standardisering forenkler, og tredjepartssertifiseringer sikrer kvalitet. Offentlige innkjøpere kan i større grad standardisere miljøkrav og benytte tredjepartssertifisert og dermed kvalitetssikret dokumentasjon, som sertifisert miljøledelse. Det vil skape økt forutsigbarhet i leverandørmarkedet.

4) Støtte innovasjonsarbeid i ideelle aktører, herunder Stiftelsen Miljøfyrtårn.

- i) Åpne for at Innovasjon Norge kan gi tilskudd til innovasjonsarbeid hos ideelle aktører.*
- ii) Gi et tilskudd på ti millioner kroner til Stiftelsen Miljøfyrtårn med hensikt å øke omstillingstakten blant norske SMBer ved å forenkle innføring av miljøledelse.*

Ideelle aktører driver viktig samfunnsnyttig innovasjon, men mange faller mellom to stoler i virkemiddelpolitikken. En ideell stiftelse uten medlemmer faller utenfor typiske støtteordninger for frivillige organisasjoner. En stiftelse med ideelt formål kan heller ikke søke ordninger hos Innovasjon Norge. Det oppleves konkurransevridende.

Miljøfyrtårn opplever internasjonal interesse for både sertifiseringsstandarden og bærekraftsverktøyet LUMA. Dersom Innovasjon Norge fikk mandat til å støtte ideelle aktører, vil det åpne kraftfull innovasjon og eksport av våre og andre ideelle aktørers løsninger.

Stiftelsen Miljøfyrtårn drifter nærmest utelukkende av lisensinntekter. Med et offentlig tilskudd vil vi raskere kunne forenkle innføring av effektiv miljøledelse og slik øke SMBers konkurranseevne i en kritisk tid.

Vi utdyper gjerne forslagene. Ta kontakt med Øygunn Sundsbø Brynildsen, leder samfunnskontakt i Stiftelsen Miljøfyrtårn: oygunn@miljofyrtarn.no